

Силабус курсу Етика соціальної роботи

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 23 Соціальна робота

Спеціальність - 231 Соціальна робота

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота»

Рік навчання:3 Семестр: 6

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к.пед.н., доц. **Ященко Елеонора Михайлівна**

Контактна інформація

eleonora.ya17@gmail.com, +380677764394

Опис дисципліни

Дисципліна «Етика соціальної роботи» належить до блоку вибірових дисциплін циклу професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 «Соціальна робота». Пропонований курс спрямований на здобуття студентами етичних основ соціальної роботи як специфічного виду професійної діяльності. В ньому розглядаються основні питання виникнення, становлення, сутності і змісту етики соціальної роботи, її інституціалізації у вигляді професійного етичного кодексу; розкриті як теоретичні, так і практичні аспекти діяльності соціального працівника з погляду професійної етики й моралі, сутність і зміст його професійного обов'язку.

Мета даного курсу полягає у розвитку, забезпеченні та підтримці соціально схвалюваного змісту та суті професійної діяльності, формуванні гуманістично зорієнтованого професійного світогляду й відповідної етичної свідомості спеціалістів соціальної сфери.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Професійна етика як складова підготовки соціального працівника	Знати професійну термінологію, вміти пояснювати базові концепції, використовувати власні приклади для ілюстрації відповідей, знаходити спільні риси та відмінності при порівнянні фактів, явищ. Розуміти об'єкт, предмет, мету та завдання курсу. Оволодіти понятійно-термінологічним апаратом	Питання

		дисципліни	
2	Генезис світової етичної думки. Історичний вплив провідних етичних шкіл на становлення сучасної моралі.	Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних технологій; вміти проводити аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності. Вміти оперувати науковими категоріями та поняттями у сфері етики соціальної роботи	Індивідуально-наукові повідомлення
3	Етичні традиції у розвитку й становленні соціальної роботи в Україні	Знати історичні корені й традиції благодійництва, етичні аспекти благочинної діяльності періоду Київської Русі. Розуміти роль християнства у розвитку морально-етичних норм соціальної діяльності. Оволодіти кодексами про моральний обов'язок допомоги ближнім та етичних проблем становлення соціальної роботи в Україні	Питання
4	Категорійно-понятійне поле та функції етики соціальної роботи	Розуміти основні причини етичної регламентації соціальної роботи. Вміти розрізняти категорії етики соціального працівника: етичні відношення та форми їх існування, етична свідомість, етична дія, професійний обов'язок. Знати функції етики соціальної роботи та їх характеристику.	Питання
5	Система етичних принципів у соціальній роботі	Знати етичні принципи соціальної роботи як основні вимоги до поведінки соціального працівника. Оволодіти засадами толерантності у діяльності соціального працівника	Питання
6	Цінності та ціннісні орієнтації у діяльності соціального працівника	Знати поняття та різновиди цінностей та вміти їх характеризувати. Оволодіти поняттям	Питання

		етичних дилем та можливостями вирішення дилем з урахуванням професійно-етичних цінностей	
7	Етика соціальної роботи: принципи і стандарти	Знати цілі Міжнародної декларації етичних принципів соціальної роботи. Оволодіти положеннями Міжнародної декларації етичних принципів. Розуміти Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників: загальні стандарти етичної поведінки, стандарти поведінки соціального працівника стосовно клієнтів і колег, стандарти взаємин соціального працівника з установами й організаціями, стандарти професії соціального працівника	Питання
8	Професійно-етичний кодекс соціального працівника	Знати професійно-етичний кодекс соціальних працівників (МФСП) та розрізняти його функції. Оволодіти основними вимогами до особистості та професійної поведінки соціального працівника у контексті професійно-етичного кодексу	Питання
9	Морально-етична культура соціального працівника	Знати поняття моральної норми як складової моралі і нормативної регуляції соціальної роботи, моральної свідомості соціального працівника. Оволодіти основними критеріями моральності у соціальній роботі та моральними аспектами соціальної роботи з різними категоріями клієнтів	Питання
10	Особистісно-моральні риси працівника соціальної служби	Знати особистісні характеристики соціального працівника: ціннісні орієнтації, інтереси, гуманне спрямування особистості. Розуміти явище особистісної готовності до соціально-педагогічної діяльності. Оволодіти навичками професійного	Тести

		відбору	
11	Проблеми деонтології у діяльності соціального працівника	Знати принципи деонтології соціальної роботи. Розуміти поняття професійного обов'язку та професійної повинності, відповідальності. Оволодіти навичками самовідповідальності у різних ситуаціях	тести
12	Етичні проблеми соціальної діяльності	Знати послідовність творення етичної дії: мета, мотивація, легітимізація, засоби, дія, кінцевий результат. Розрізняти етичні норми при наданні соціальної допомоги. Знати рівні етичної взаємодії соціального працівника та клієнта	Проблемні ситуації
13	Етичні аспекти роботи соціальних служб	Знати основи етики проведення досліджень у соціальній роботі та дотримання нормативно-законодавчих документів у процесі проведення дослідження. Оволодіти особливостями надання соціальних, психологічних, соціально- побутових послуг	Питання
14	Етикет соціального працівника	Знати зміст поняття "етикет", "правила етикету, принципи етикету. Оволодіти правилами поведінки працівників соціальних служб та аспектами професійної майстерності соціального працівника.	Проблемні ситуації, тести

Літературні джерела

1. Етика соціальної роботи: навч. посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. 202 с.
2. Заєць І.В. Світоглядні детермінанти у роботі фахівця із соціального забезпечення: магістерська робота. Тернопільський національний економічний університет, 2018. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/27534/1/%> (дата звернення 1.10.2018)
3. Зозуляк-Случик Р., Радкевич О. Деонтологія соціальної роботи як складова професійно-етичної компетенції майбутніх фахівців. *Вісник Черкаського університету: педагогічні науки*. 2017. No 3. С. 36-41. URL: <http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/1531> (дата звернення

- 1.10.2018)
4. Історія соціальної роботи : навчальний посібник. Умань : РВЦ «Візаві», 2017. 117 с.
 5. Купенко О. В . Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2019.
 6. Лаврецький Р.В., Лоза А.С. Етичні дилеми в соціальній роботі. *Young Scientist*. 2017. No 12 (52). С.81-86.
 7. Про затвердження Етичного кодексу спеціалістів із соціальної роботи України: Наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту від 9.9.2005 р. No 1965. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1965643-05> (дата звернення 15.10.2018)
 8. Семигіна Т. Нові глобальні етичні принципи соціальної роботи. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. No 1. С.70-85.
 9. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
 10. Собочан А., Бертотті Т., Стром-Готфрід К. Етичні міркування у дослідженнях із соціальної роботи. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. No 1. С.86-101.
 11. Шумик А.М., Тополь О.В. Етика професійного спілкування фахівця із соціальної допомоги . Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 9–10 квітня 2018 р. Дніпро: ЛІРА, 2018. С. 553-557
 12. Яценко Е. Аналітика сучасного проблемного контексту соціального захисту в Україні. *Вітакультурний млин*. 2021. Модуль 22. С.92-99
 13. Яценко Е.М., Ванзіляк Ю.А. Емоційні бар'єри та їх вплив на соціальне благополуччя у підлітковому віці. The 4th International scientific and practical conference “Actual problems of modern science” (January 31 – February 3, 2023) Boston, USA. International Science Group. 2023. p. 396-398.
 14. Global Definition of Social Work. IFSW, IASSW, 2014. URL: <https://www.iassw-aiets.org/global-definition-of-social-work-review-of-the-global-definition> (дата звернення 15.10.2018)
 15. Global Social Work Statement of Ethical Principles. IASSW, 2018. URL: <https://www.iassw-aiets.org/2018/04/18/global-social-work-statement-of-ethical-principles-iassw> (дата звернення 15.10.2018)
 16. Global Social Work Statement of Ethical Principles. IFSW, 2018. URL: <https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles>
 17. Klein K. J. Evolution of Social Work Ethics. *Social work*. 1999. Vol. 44(4). P. 397-398, URL:10.1093/sw/44.4.3919
 18. Lantos J. D. What We talk about When We talk about ethics . *Hastings Center Report*. 2014. Vol. 44(1). P. 40-44. URL: 10.1002/hast.269. 20.
 19. Lovelock R., Lyons, K., Powel J. Reflecting. On Social Work - Discipline and Profession. London: Routledge, 2017. 262 p.

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Етика соціальної роботи» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного

індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань, залік

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Етика соціальної роботи» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування під час занять (4 тем по 10 балів = 40 балів). 2. Письмова робота 60 балів	1. Усне опитування під час занять (10 тем по 3 бали = 30 балів). 2. Письмова робота 70 балів	1. Написання КППЗ, яке включає: опрацювання науково-методичної літератури з питань становлення та розвитку етики соціальної роботи від античного періоду до наших днів, діагностика професійно важливих якостей майбутнього соціального працівника = 60 балів 2. Захист КППЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

